

POSTANOWIENIE

Dnia 8 września 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Marian Kocon

w sprawie z powództwa Leokadii P. i Zenona P.

przeciwko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń - Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 8 września 2010 r.,

zażalenia powodów

na postanowienie o kosztach

zawarte w wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 24 marca 2010 r.,

- 1. zmienia zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zasądza na rzecz strony pozwanej od powódki kwotę 3.350 (trzy tysiące trzysta pięćdziesiąt) zł oraz od powoda kwotę 2.350 (dwa tysiące trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego,**
- 2. oddala zażalenie w pozostałej części,**
- 3. znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem zawartym w punkcie II wyroku z dnia 24 marca 2010 r. Sąd Apelacyjny. obciążył pozwanych kosztami postępowania apelacyjnego i zasądził na rzecz pozwanego Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. w W. Oddział w P. kwotę 3 800 zł od powódki Leokadii P. oraz kwotę 2 800 zł od powoda Zenona P.

W zażaleniu pełnomocnik powodów zarzucił naruszenie art. 98 k.p.c., art. 100 zd. 2 k.p.c., art. 102 k.p.c. oraz art. 105 § 1 i art. 98 § 3 w zw. z art. 99 k.p.c. oraz w zw. z § 2 ust. 2, § 6 pkt 6 i § 12 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. W konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i nieobciążanie strony powodowej kosztami postępowania apelacyjnego, ewentualnie o zmniejszenie zasądzonych od powoda kosztów z kwoty 2 800 zł do kwoty 2 350 zł oraz kosztów zasądzonych od powódki z kwoty 3 800 zł do kwoty 3 350 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zasadą w procesie cywilnym jest, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 § 1 k.p.c.). Tylko w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej część kosztów procesu albo nie obciążać jej w ogóle kosztami (art. 102 k.p.c.). Przepis art. 102 k.p.c. jako szczególny nie podlega wykładni rozszerzającej. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się stosowanie art. 102 k.p.c., gdy strona przegrywająca znajduje się w wyjątkowo ciężkiej sytuacji majątkowej, a wytaczając powództwo była subiektywnie przeświadczona o słuszności dochodzonego roszczenia, natomiast strona przegrywająca korzystała ze stałej obsługi prawnej i nie poniosła dodatkowych nakładów na prowadzenie procesu (wyrok SN z dnia 17 listopada 1972 r., I PR 423/72, OSNCP 1973, nr 7-8, poz.138), gdy dochodzone roszczenie wynika z niejasno sformułowanych przepisów (wyrok SN z dnia 6 grudnia 1973 r., I PR

456/73, OSNCP 1974, nr 9, poz.154), gdy sprawa ma wątpliwy i dyskusyjny charakter (postanowienie SN z dnia z 27 kwietnia 1971 r., I PZ 17/71, OSNCP 1971, nr 12, poz. 222).

W rozpoznawanej sprawie, wbrew twierdzeniom żalących się, nie było podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. Z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego wynika bowiem, że sytuacja materialna powodów nie jest szczególnie ciężka. Nie przekonuje również podniesiony w zażaleniu argument, o trudności w oszacowaniu należnego na podstawie art. 446 § 3 k.c. odszkodowania. Takie rozumowanie prowadziłoby do wniosku, że we wszystkich sprawach, w których sporna jest wysokość odszkodowania, podlegającego ocenie przy zastosowaniu wielu okoliczności, należałoby nie obciążać poszkodowanych kosztami procesu. Taka praktyka byłaby nieuzasadniona ze względu na wyjątkowy, jak już podkreślono, charakter art. 102 k.p.c. Sprawa nie miała charakteru precedensowego, a powodowie reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika mieli możliwość i obowiązek wszechstronnego rozważenia, czy i w jakim zakresie przysługuje im dochodzone roszczenie.

Sąd Apelacyjny uwzględnivszy apelację pozwanego w całości prawidłowo uznał powodów jako przegrywających sprawę i w konsekwencji, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., obciążył ich kosztami postępowania apelacyjnego.

Zażalenie należało jednak częściowo uwzględnić, trafnie bowiem skarżący podnieśli, że wysokość kosztów postępowania przed Sądem drugiej instancji, którymi zostali obciążeni jest nieprawidłowa.

W cytowanej w zażaleniu uchwale z dnia 30 stycznia 2007 r., III CZP 130/06 (OSNC 2008, nr 1 poz. 1) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że wielopodmiotowy charakter strony w danej sprawie nie stanowi wyodrębnionego kryterium ustalania kosztów związanych z zastępstwem procesowym. Sprawa jest jedna, bez względu na liczbę występujących w niej osób i strona też jest jedna, również wtedy gdy - przy współuczestnictwie procesowym - w jej charakterze występuje kilka podmiotów. Także w takim wypadku wynagrodzenie występującego w sprawie pełnomocnika powinno być ustalone według kryterium wartości przedmiotu sprawy lub rodzaju sprawy. Ustalając wysokość kosztów procesu należnych stronie pozwanej od powodów należało mieć na względzie uregulowanie przyjęte w art.105 § 1 k.p.c.,

zgodnie z którym współuczestnicy sporu zwracają koszty procesu w częściach równych. Sąd może jednak nakazać zwrot kosztów odpowiednio do udziału każdego ze współuczestników w sprawie, jeżeli pod tym względem zachodzą znaczne różnice, a także przepis art. 109 § 2 k.p.c., zawierający przesłanki, którymi sąd powinien kierować się przy ocenie wysokości kosztów należnych stronie wygrywającej od strony przegrywającej sprawę.

Strona pozwana poniosła opłatę w wysokości 2 000 zł od apelacji w części dotyczącej rozstrzygnięcia w stosunku do powódki oraz 1 000 zł w części dotyczącej rozstrzygnięcia w stosunku do powoda. Wynagrodzenie z tytułu zastępstwa procesowego strony pozwanej należało określić kwotą 2 700 zł. i kwotą tą obciążyć powodów w równych częściach. Oznacza to, że na rzecz strony pozwanej należało na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądzić od powódki kwotę 3 350 zł oraz od powoda kwotę 2 350 zł. Z tych względów podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 zd. pierwsze k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w pkt 1 sentencji postanowienia Zażalenie w pozostałej części, jako nieuzasadnione, podlegało oddaleniu (art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ § 1 k.p.c.). Wobec tego, że zażalenie zostało uwzględnione tylko częściowo, koszty postępowania zażaleniowego podlegały zniesieniu między stronami (art.100 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c.).